

Förändrat hälsotillstånd.

PROGRAM

Uttrycker värdegrund och önskvärd utveckling av verksamheten.

POLICY

Uttrycker ett värdegrundsbaserat förhållningssätt och principer för vägledning.

STRATEGI

Konkretiserar ett program eller en policy och utgör en grund för prioritering.

HANDLINGSPLAN

Beskriver konkreta mål och åtgärder.

RIKTLINJER

Säkerställer ett riktigt agerande och en god kvalitet vid handläggning och utförande.

Dokumentansvarig på politisk nivå: Vård- och omsorgsnämnden

Dokumentansvarig på tjänstemannanivå: Medicinskt ansvariga (MAS och MAR)

Innehåll

Syfte	4
Förändrat hälsotillstånd	4
Kontakt med sjuksköterska	4
När personen inte har kommunal sjuksköterska	4
Kontakt med arbetsterapeut	5
Kontakt med sjukgymnast/fysioterapeut	5
Bedöma försämrat hälsotillstånd.....	5
<i>Beslutsstöd enligt Visam</i>	6
Livshotande tillstånd	6
Identitetsmärkning	6
<i>Identitetsband</i>	6
Bilaga 1. SBAR.....	7

Syfte

Riktlinjen tydliggör ansvaret som baspersonal och legitimerad personal har för att uppmärksamma och agera när en patient får ett förändrat hälsotillstånd.

Förändrat hälsotillstånd

Ett behov av hälso- och sjukvård grundar sig vanligtvis på ett förändrat hälsotillstånd. Både legitimerad personal och baspersonal har ett ansvar att uppmärksamma förändringar i hälsotillståndet och ta kontakt med lämplig profession för området. SBAR är den struktur för att kommunicera personens hälsotillstånd som ska användas av alla professioner vid informationsöverföring (se bilaga 1).

Ett förändrat hälsotillstånd kan komma plötsligt som till exempel när någon ramlar och slår sig eller mår illa och kräks. Förändringen kan också komma gradvis vilket ofta kräver personkännedom att upptäcka då det kan vara mer diffust. Till exempel kan man uppleva att personen är tröttare än vanligt, har lite försämrade balans eller inte riktigt är sig själv vad gäller humör.

I begreppet förändrat hälsotillstånd ingår även när personen förbättras i sitt hälsotillstånd. När en person har pågående hälso- och sjukvårdsåtgärder är det viktigt att uppmärksamma även förbättringar av hälsotillståndet för att kunna anpassa pågående hälso- och sjukvårdsåtgärder utifrån personens behov.

Hur baspersonal tar kontakt med legitimerad personal ska verksamheterna komma överens om genom lokala rutiner för samverkan (se riktlinje för Samverkan och informationsöverföring).

Kontakt med sjuksköterska

- När personen fallit.
- Förändrat allmäntillstånd. När personen upplevs sjuk eller att kroppen visar på förändringar och symtom som inte tillhör personens normaltillstånd. Det kan även handla om ett sjukdomstillstånd som förändras eller försämras. Allmäntillståndet omfattar såväl fysiska som psykiska tillstånd inklusive kognitiv svikt.
- Ett förändrat behov vid pågående åtgärd/ behandling som fördelats av sjuksköterska. Exempelvis en pågående åtgärd/ behandling som inte fungerar att genomföra, inte känns bra för personen eller baspersonal känner sig osäkra på hur de ska göra. Gäller även när personen förbättrats i sitt hälsotillstånd då behovet av hälso- och sjukvård behöver bedömas på nytt.
- Ett utprovat hjälpmedel eller medicinteknisk produkt som inte fungerar som det är tänkt eller att det finns frågetecken kring hur det ska användas/hanteras.

När personen inte har kommunal sjuksköterska

För personer som inte är inskrivna hos sjuksköterska i den kommunala hälso- och sjukvården tas kontakt med 1177 eller med personens vårdcentral. Om personen har

närstående som är involverade kan de kontaktas och eventuellt ta över ansvaret att kommunicera det försämrade hälsotillståndet med hälso- och sjukvården.

Kontakt med arbetsterapeut

- Risk för att ramla eller har ramlat upprepade gånger.
- Försämrad aktivitetsförmåga. När en person inte kan utföra sina dagliga aktiviteter som tidigare eller behöver mer stöd och hjälp än tidigare i till exempel att äta och dricka, personlig hygien och förflyttningar.
- Försämrad kognitiv förmåga. När en person har svårigheter med tidsuppfattning, planering, struktur, hantera pengar eller att komma ihåg saker som att äta och sköta sin personliga vård.
- Ett förändrat behov vid pågående åtgärd/behandling som fördelats av arbetsterapeut. Då pågående åtgärd inte fungerar att genomföra, inte känns bra för personen eller baspersonal känner sig osäkra på hur de ska göra. Eller när personen förbättrats i sitt hälsotillstånd då behovet av hälso- och sjukvård behöver bedömas på nytt.
- Ett utprovat hjälpmedel som inte fungerar som det är tänkt, känns riskfyllt att använda eller baspersonal känner sig osäkra på hur det ska användas.

Kontakt med sjukgymnast/fysioterapeut

- Risk för att ramla eller har ramlat upprepade gånger.
- Försämrad funktionsförmåga. När en person har svårt att sitta, stå eller gå, har försämrad balans, muskelstyrka eller rörlighet.
- Ett förändrat behov vid pågående åtgärd/behandling som fördelats av sjukgymnast/fysioterapeut. Då pågående åtgärd inte fungerar att genomföra eller inte känns bra för personen eller baspersonal känner sig osäkra på hur de ska göra. Eller när personen förbättrats i sitt hälsotillstånd och behovet av hälso- och sjukvård behöver bedömas på nytt.
- Ett utprovat hjälpmedel (oftast gånghjälpmedel så som rollator eller gåbord) eller träningshjälpmedel som inte fungerar som det är tänkt, känns riskfyllt att använda eller baspersonal känner sig osäkra på hur det ska användas.

Bedöma försämrat hälsotillstånd

När legitimerad personal uppmärksammar eller blir uppmärksam på ett försämrat hälsotillstånd ska de bedöma vilken utredning och vilka åtgärder som personen har behov av utifrån sina respektive professioners ansvar.

Sjuksköterska har i samband med detta ett ansvar för att bedöma om det finns behov av annan vårdnivå. Utgångspunkten är att den legitimerade personalen själv behöver besöka personen för att bedömningen ska bli korrekt. Undantag kan göras om det finns erfaren och kompetent baspersonal på plats som den legitimerade bedömer klarar av att genomföra och rapportera de bedömningar som den legitimerade tänkt genomföra.

Utifrån resultatet av den totala bedömningen ska den legitimerade ta ställning till

- behov av åtgärder
- behov av uppföljning
- behov av fortsatt vårdnivå.

Beslutsstöd enligt Visam

För att kvalitetssäkra bedömningen ska beslutsstödet användas av sjuksköterska. Den ger sjuksköterskan stöd i att bedöma det försämrade hälsotillståndet samt avgöra på vilken vårdnivå den fortsatta vården ska ske (se visamregionorebro.se).

Livshotande tillstånd

Vid livshotande tillstånd

- Ring ambulans (112) det första du gör.
- Titta i personens pärm om det finns ett beslut om EJ HLR. Om så är fallet utför ingen hjärt- och lungräddning om du misstänker hjärtstillestånd och informera ambulanspersonal som kommer.
- Tag kontakt och informera sjuksköterska om personen har insatser av sjuksköterska i kommunen.
- Tag kontakt och informera närstående.
- Baspersonal eller närstående ska om möjligt följa med personen till sjukhuset. Om detta inte är möjligt ska personen identitetsmärkas och identitetshandlingar ska skickas med.

Identitetsmärkning

När personer som inte själv kan styrka sin identitet inte har med sig någon baspersonal eller närstående vid till exempel läkarbesök eller slutenvårdsvistelse är det av stor vikt att personens identitet kan säkerställas genom

- identitetsband runt personens handled
- identitetshandlingar skickas med personen.

Identitetsband

Om sjuksköterska finns på plats iordningställer denna identitetsband och fäster runt personens handled.

Om sjuksköterska inte finns tillgänglig iordningställs och fästs identitetsband runt personens handled av baspersonal under handledning av sjuksköterska.

Identitetsbandet ska märkas med

- för- och efternamn
- personnummer
- dagens datum
- signatur på den som iordningställer och fäster bandet.

Identitetsbanden ska finnas i nära anslutning till personens bostad och det ska vara känt för alla medarbetare var de förvaras.

I de fall personens identitet inte kan verifieras ska mottagande enhet få information om detta och ansvaret att fastställa identitet överläts till nästa vårdinstans enligt deras gällande rutin.

Bilaga 1. SBAR

Checklista för strukturerad kommunikation om personens hälsotillstånd.

2015-02-20 SBAR För omvårdnadspersonal inom Örebro län vid kontakt med kommunens sjuksköterska eller annan sjukvård	
S Situation	B Bakgrund
▶ Presentation av mig själv; namn, område och av patienten med namn, personnummer och adress ▶ Ha aktuell läkemedelslista tillgänglig ▶ Vad är problemet, anledningen till kontakt?	<i>Exempelvis</i> ▶ Sjukdomar av betydelse exempel diabetes ▶ Förflyttningsförmåga ▶ Hemtjänst, trygghetslarm
A Aktuellt tillstånd / Vad har hänt?	R Rekommendation – åtgärd
<i>Exempelvis</i> ▶ Blek, kallsvettig, yrsel ▶ Andningspåverkad ▶ Nyttillkommen svaghet, känsel förändring ▶ Medvetandepåverkad ▶ Kommunikationsförmåga, talar annorlunda ▶ Bröstmärta, annan smärta ▶ Fall ev. skada ▶ Försämrad aptit, illamående ▶ Nyttillkomna problem med urin eller avföring ▶ Oro, ångest, aggressivitet ▶ Utebliven medicinering, felaktig medicinering	Jag vill informera om... Jag behöver hjälp, råd, bedömning Jag vill att du kommer till patienten Vid åtgärder: Vad och hur följs det upp? Informera till vem och när? Finns fler frågor? Vad har vi kommit överens om? Vid akut tillstånd Ring 112 och tillkalla ambulans och kontakta sedan tjänstgörande sjuksköterska

Källa: Visam - [ViSam – Samverkansmodell för planering och informationsöverföring \(visamregionorebro.se\)](http://visamregionorebro.se)